

Innovaatiotoiminnan ekosysteemisopimus Kajaanin kaupunkiseudun ja valtion välillä

2021-2027

Kajaanin kaupunki

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Innovaatiotoiminnan ekosysteemisopimus

1. Sopimusosapuolet

Kajaanin kaupunki
Sotkamon kunta
Työ- ja elinkeinoministeriö (TEM)

Muut yhteistyösopimukset:

Opetus- ja kulttuuriministeriö
Oulun yliopisto, Kajaanin yliopistokeskuksen mittaustekniikan yksikkö (OY-MITY)
Jyväskylän yliopisto, Vuokatin liikuntateknologian yksikkö (JYU-Vuokatti)
Kajaanin ammattikorkeakoulu Oy (KAMK)
CSC - Tieteen tietotekniikan keskus Oy (CSC)
VTT MIKES/Kajaanin yksikkö (VTT-MIKES)
Kainuun liitto
Kainuun ELY-keskus

Toimijoista KAMK, Oulun yliopisto, Jyväskylän yliopisto ja CSC ovat Allied ICT Finland (AIF) -yhteistyöverkoston jäseniä.

Toimijoista KAMK, Oulun yliopisto, Jyväskylän yliopisto, VTT MIKES ja CSC ovat sopimus- pohjaisen CEMIS tutkimus- ja koulutuskeskuksen (Centre for Measurement and Information Systems) jäseniä. Keskuksen sopijaosapuolina ja jäseninä ovat myös kuntarahoittajat Kajaanin kaupunki ja Sotkamon kunta. CEMISillä on vakiintuneet toimintamallit, johtamisjärjestelmä, ohjaus ja seuranta.

2. Tarkoitus ja tausta

Hallitus on asettanut tavoitteeksi nostaa Suomen tutkimus- ja kehittämismenojen osuus nykyisestä 2,7 prosentin bruttokansantuoteosuudesta 4 prosenttiin 2030 mennessä. Tähän pääsemiseksi tarvitaan yhteistä näkemystä ja missioita, kunnianhimoisempaa tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoimintaa (tki-toimintaa) sekä investointeja niin julkiselta kuin yksityiseltä sektorilta.

Kansallisen TKI-tiekartan mukaan korkeatasoinen osaaminen on perusta, jolle tavoitteiltaan kunnianhimoista, alueiden, alojen ja organisaatioiden vahvuudet hyödyntävää, kansainvälisesti kilpailukykyistä ja yhteiskunnan uudistumista tukevaa innovaatiotoimintaa voidaan rakentaa. Valtion ja kaupunkien väliset ekosysteemisopimukset ovat olennainen osa tiekartan uutta kumppanuusmallia, jonka tavoitteena on vahvistaa julkisen ja yksityisen sektorin välistä tki-yhteistyötä. Osaamiskärkien vahvistamiseksi, leventämiseksi ja vaikuttavuuden lisäämiseksi tutkimusta ja sitä hyödyntäviä verkostoja on koottava isommiksi osaamiskeskittymiksi ja ekosysteemeiksi.

Hallitusohjelmassa linjataan, että yliopistokaupunkien kanssa luodaan erilliset sopimukset julkisen ja yksityisen tki-rahoituksen strategisesta kohdentamisesta globaalisti kilpailukykyisten ekosysteemien vahvistamiseksi. Ekosysteemisopimukset ovat osa hallituksen toimia, joilla Suomesta halutaan luoda vuoteen 2030 mennessä maailman toimivin kokeilu- ja inno-

vaatioympäristö. Hallitusohjelman strategisena tavoitteena on, että Suomi tunnetaan teknologisen kehityksen, innovatiivisten hankintojen ja kokeilukulttuurin edelläkävijänä. Innovatiivisten julkisten hankintojen määrää halutaan kasvattaa 10 prosenttiin julkisista hankinnoista vaalikauden loppuun mennessä sekä niiden avulla kehittää palveluja, luoda kasvua ja mahdollistaa referenssimarkkinoiden kehittymistä.

Kansallisen kaupunkistrategian mukaan kaupungit toimivat osaamisen ja innovaatiotoiminnan sekä yritystoiminnan kehittämisen alustoina. Strategia tunnistaa, että kaupungit ja valtio yhdessä korkeakoulujen, tutkimuslaitosten sekä elinkeinoelämän kanssa luovat edellytyksiä maailmanluokan osaamiskeskittymille ja innovaatioympäristöille.

Sopimuksessa määritellyt strategiset painopisteet vastaavat opetus- ja kulttuuriministeriön tunnistamia ja tukemia korkeakoulujen osaamiseen perustuvia vahvuuksia.

Sopimus on luonteeltaan aiesopimus, joka määrittää osapuolten tahtotilan, tavoitteet ja painopisteet.

3. Tavoitteet

Ekosysteemisopimusten kantavana ideana on innovatiiviset ja edelläkävijyyttä tavoittelevat kaupungit, jotka omien vahvuuksien pohjalta hyödyntävät digitalisaation, uusien teknologioiden ja hiilineutraaliuden tuomia mahdollisuuksia ja siten vauhdittavat elinkeinoelämän uudistumista ja kestävästä kaupunkia.

Sopimuksilla vahvistetaan vetovoimaisten osaamiskeskittymien ja innovaatioympäristöjen rakentamista sekä suomalaisten toimijoiden kytkeytymistä kansainvälisiin TKI-verkostoihin ja arvoketjuihin. Sopimuksilla kehitetään innovaatiotoiminnan ekosysteemejä eli tiiviitä yhteistointaverkostoja, vahvistetaan osaamiskärkeä sekä lisätään tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminnan vaikuttavuutta kaupunkilähtöisesti. Keskeisinä keinoina ovat kaupunkikehityshankkeet, innovatiiviset julkiset hankinnat, tutkimustulosten hyödyntäminen, uudet liiketoiminta-ekosysteemit, start-up -yhteisöt sekä osaamisen vahvistaminen kansainvälisten osaajien avulla. Toimenpiteiden odotetaan luovan uutta paikallista kehitysdynamiikkaa, kansainvälisesti merkittäviä uusia kasvuavauksia sekä kaupunkien välisen yhteistyön tiivistymistä sopimuksen painopistealueilla.

Kajaanin kaupunki on tehnyt uuden EU-ohjelmakauden kestävästä kasvun tavoitteisiin ja elpymis- ja palautumistukivälineen sisältämiin rahoitusvälineisiin suunnitelman kaupunkikonsernin hiilineutraaliuden lisäämiseksi konsernin energia-, vesi- ja jätehuollossa sekä rakennuskannassa osaksi maakunnallista suunnitelmaa. Kaupunki toteuttaa suunnitelman hankkeita sopimuskauden aikana erillisellä ohjelmärahoituksella ja omalla talousarviorahoituksellaan innovaatioekosysteemisopimuksen tavoitteisiin liittyen ja alueellista tki-toimintaa tukien. Suunnitelman toteuttamisvaiheessa kaupungin tavoitteena on toteuttaa vähintään yksi innovatiivinen julkinen hankinta 2023 mennessä.

Keskeinen Kajaanin seudun innovaatioympäristön ja –toiminnan kehittämisen tavoite on uusien liiketoimintamahdollisuuksien ja liiketoiminnan synnyttäminen. Yhteistyötä on tehty aiemmin alueellisella fokuksella, mutta yhä enemmän kumppaneita ja asiakkaita haetaan myös laajemmin kansallisesti ja kansainvälisesti. Näin varmistetaan kansainvälisen tason osaaminen ja tarjonta.

Sopimuksen ytimeksi on tunnistettu kaksi keskeistä data-analytiikan ja mittaustekniikan rajapintaa, jotka ovat liikunta- ja hyvinvointiala sekä teollisuuden mittaukset. Näillä osaamisalueilla Kajaanin seudun toimijoilla on viiden vuosikymmenen aikana systemaattisesti kehitetty ja kehittynyt osaaminen.

Kajaanin seudun ekosysteemisopimuksen tavoitteena on synnyttää 15 uutta yritystä, 20 uutta kaupallistettua teknologiaa, ja yli 20 uutta palvelutuotetta 2021-2029 (tulokset realisoituvat viiveellä vielä sopimuskauden jälkeenkin). Lisäksi tavoitteena on saada vähintään 2 uutta datakeskustoimijaa asettumaan Kajaani Renforsin rantaan, olla aktiivisesti mukana Suomen Olympiakomitean huippu-urheilun datastrategian eteenpäin viemisessä ja vastata kansallisen hyvinvointi- ja urheiludata-altaan ja analytiikan kehittämisestä, sekä ottaa johtava asema älykkäissä teollisuuden mittauksissa ja modernin teollisuuden kunnossapidon korkeakoulutuksessa ja näiden soveltavassa TKI-toiminnassa.

Uusilla koulutus- ja TKI-avauksilla tuetaan yritysten liiketoiminnan kehitystä ja kasvua ja samalla kasvatetaan alueelle uutta osaamista ja nostetaan aiemman osaamisen tasoa. Mittaustekniikan ja dataosaamisen rajapintayhdistämisellä luodaan aivan uusia innovaatiotoiminnan ja liiketoiminnan avauksia.

4. Strategiset painopistealueet 2021-2027

Ekosysteemisopimus tukee Kajaanin seudun innovaatiovetoista kasvua, kilpailukykyä, elinvoimaa, työllisyyttä ja kansainvälistymistä. Toimenpiteet kohdistuvat pitkäjänteisesti valittuihin painopistealueisiin ja ne valmistellaan yhteistyössä korkeakoulujen, tutkimuslaitosten ja elinkeinoelämän kanssa.

Kajaanilla on ainutlaatuinen 50-vuotinen osaaminen ja historia mittaustekniikassa. Metsäteollisuuden mittaustekniikasta alkanut innovaatio- ja liiketoimintaympäristö on laajentunut ympäristön ja hyvinvoinnin mittauksiin. Seudun mittaustekniikan ekosysteemi on vahva ja monipuolinen käsittäen alan koulutuksen, tutkimuksen, kehityksen ja innovaatiot sekä globaalien liiketoiminnan.

Kajaanilla on kilpailukykyinen erityisasema suurteholaskennan datakeskuspaikkakuntana, johon sijoittuvat CSC:n kansalliset supertietokoneet sekä tuleva LUMI EuroHPC -supertietokone. Datakeskusekosysteemin kansainvälisen, kansallisen ja alueellisen merkityksen kannalta tehokkaat tietoliikenneyhteydet ovat strategisesti ensiarvoisen tärkeitä. Arctic Connectin solmupiste sekä Pohjoismaiden korkeakoulu- ja tutkimusverkkojen yhteistyöorganisaatio NORDUnetin TKI-kuituparihanke tukevat Kajaanin seudun suurteholaskennan, tekoäly ja datakeskustoiminnan ekosysteemiä, joka sisältää alan koulutuksen, tki:n ja globaalien liiketoiminnan.

Näihin lähtökohtiin perustuen ekosysteemisopimuksen painopisteiksi valitaan kaksi aluetta: **1) mittaustekniikka ja mittaukset sekä 2) suurteholaskenta, tekoäly ja datakeskukset.** Niillä on yhtymäkohtia, joita ekosysteemisopimuksella voidaan vahvistaa, mutta ne ovat kaksi erilaista innovaatio- ja liiketoimintasektoria, joilla molemmilla on omasta erikoistuneesta osaamisestaan nouseva toimintalogiikka ja selkeä vahva ja itsenäinen rooli ja asema kansallisessa innovaatiopolitiikassa.

Mittaustekniikan ja datatoimialan kehittäminen ovat keskeisessä osassa Kajaanin kaupunki-strategiassa ja elinvoimaohjelmassa, ja kaupunki resursoi niitä merkittävästi. Molemmat ovat osa Kainuun älykkään erikoistumisen strategiaa ja maakuntaohjelmaa ja niissä on toteutettu

paljon aluekehityshankkeita, joita on parhaillaankin käynnissä monia, ja joiden yhteenlaskettu budjetti on useita miljoonia euroja.

Molemmat strategiset painopistealueet ovat edellä esiteltyjen alueella toimivien CEMIS-jäsenten ydinosaamista sekä CEMIS-yhteistoiminnan ja yhteisen CEMIS-strategian valintoja.

4.1 Painopistealue: Mittaustekniikka ja mittaukset

Painopistealueen kehittämisen tavoitteena on nostaa Kajaanin mittaustekniikan osaaminen ja tarjonta vuoteen 2027 mennessä uudelle älykkäiden mittausten tasolle, joka hyödyntää data-analytiikkaa ja älykkyyttä sekä mittauksissa että mittaustulosten analysoinnissa ja hyödyntämisessä. Älykkäillä teollisuuden mittauksilla tuetaan kestäväen teollisuuden ja yleisemmin Agenda 2030 kestäväen kehityksen periaatteita auttamalla teollisuutta ympäristöasioissa, energiansäästöissä, ja kiertotalouden ratkaisuissa. Yleisemmin tavoitteena on pienentää teollisuuden CO₂-päästöjä uusilla ratkaisuilla ja tekniikoilla.

Painopistealueen keskeiset toimijat ovat:

- Oulun yliopisto, Kajaanin yliopistokeskuksen mittaustekniikan yksikkö
- Jyväskylän yliopisto, Vuokatin liikuntateknologian yksikkö
- VTT MIKES/Kajaanin yksikkö
- Kajaanin ammattikorkeakoulu KAMK
- CSC - Tieteen tietotekniikan keskus Oy
- CEMIS

4.1.1 Toimenpidekokonaisuus: Teollisuusmittauksen analytiikka tekoälyllä

Kestävä teollisuus tarvitsee uusia ratkaisuja teollisuusprosessien hallintaan. Näissä ratkaisuissa keskeisellä sijalla on älykkäät mittausratkaisut, joissa hyödynnetään data-analytiikan ja tekoälyn suomia ratkaisuja (ns. teollisuus tai Industry 4.0 -ratkaisut) ja toimintamallia, joka muuttaa perinteistä lineaarista ajattelumallia kiertotalouden suuntaan. Teollisuuden prosessien reaaliaikainen mittaus ja kunnonvalvonta yhdistäen siihen modernin datatieteen menetelmät mahdollistavat tavoitteen mukaisen kehityksen.

Toimenpidekokonaisuus sisältää prosessien mittaukset ja optimoinnin, koneiden ennakoivan kunnossapidon sekä yritystarpeista lähtevät kehityshankkeet. Kokonaistavoitteena vuoden 2027 loppuun mennessä on kehittää Kainuun yritysten taloudellista ja ekologista tehokkuutta digitalisoinnin ja Industry 4.0:n avulla sekä kehittää uusia data-analytiikkaa ja tekoälyä hyödyntäviä mittausratkaisuja ja näistä saatavan mittaustulosten laadun ja jäljitettävyyden parantamista. Lisäksi tuetaan kiertotalouden ja etenkin teollisuuden sivuvirtojen hyödyntämisestä. Yleisesti toimenpidekokonaisuus parantaa Kainuun kriittistä osaamista ja houkuttelevuutta, vahvistaa alueen tutkimus-, kehitys- ja koulutusympäristöjä sekä lisää suoran EU-hankerahoituksen määrää alueelle.

Kolmen ensimmäisen vuoden tavoitteina (2021-2023) on selvittää yritysten lähtötaso ja tarpeet tekoälyn hyödyntämisessä mittauksissa, ja tämän perusteella rakentaa osaamis pohja yritystarpeille ja uusille innovaatioille etenkin näillä alueilla: teollinen holistinen kunnonvalvonta, reaaliaikainen ympäristömonitorointi ja kiertotalous. Lisäksi käynnistetään alustatalouden kokeilukulttuuri yhdistämään nopea pilotointi (yritykset, kaupunki/julkiset toimijat) analytiikkaosaamiseen sekä datan visualisointiin käyttäen laajennetun todellisuuden XR-ratkaisuita ja pelimoottoreita.

Toimenpiteillä tuetaan tiivistä yhteistyötä loppukäyttäjien, teknologiavalmistajien ja tki-toimijoiden välillä ja niissä toteutetaan uusia mittauksia perustuen IoT:n ja datan yhdistämiseen.

Lisäksi kehitetään koulutusta, osaamista, tki:n ja jatkuvan oppimisen kehittämistä ympäristävällisiin ja tehokkaisiin menetelmiin.

4.1.2 Toimenpidekokonaisuus: Mittauksia tukevat hands-on koulutussisällöt IoT ja Cybersecurity -osaamisiin

Toimenpidekokonaisuudessa rakennetaan ja tarjotaan koulutussisällöt jatkuvana oppimisena yrityskontakteille koko Suomeen. Tavoitteena vuoteen 2028 mennessä on tukea alueen yritysten toiminnan kehittämistä digitalisoinnin sekä Industry 4.0:n avulla sekä varmistaa, että alue pysyy mukana uusien trendien ja teknologioiden kehityksessä globaalissa kilpailussa. Toimenpiteillä kehitetään ja ylläpidetään osaamista IoT:ssa ja Cybersecurityssä ja tätä kautta tuetaan yritysten strategian ja kilpailukyvyyn kehittämistä. Lisäksi sovelletaan Talent-Boost -ohjelman soveltamista osaajarekrytointiin alueen yrityksiin sekä korkeakouluun. Kokonaisuutena tarjotaan kattavaa arvoketjua osaajista-asiakkaaseen ja piistä-pilveen Kainuussa.

Ensimmäisen toteutusjakson 2021-2023 alustavina toimenpiteinä ovat yritysten osaamistarpeiden selvittäminen, koulutussisältöjen rakentaminen laajentamalla osaamis pohjaa sekä kurssien markkinointi, käynnistäminen ja toteutus teemoihin tekoäly, koneoppiminen ja Cybersecurity. Tavoitteena on kaikille avoin, ajasta ja paikasta riippumaton tarjonta em. alueiden koulutukseen, sekä mikrotutkintorakenne tukemaan ei-tutkintoon johtavaa jatkuvaa oppimista. Lisäksi käynnistetään pilottitoiminta Kainuussa, Pohjois-Pohjanmaalla ja Koillismaassa sekä yksi kansainvälinen pilotti.

4.2 Painopistealue: Suurteholaskenta, tekoäly ja datakeskukset

Painopistealueen kehittämisen tavoitteena on vahvistaa Kajaanin asemaa kansainvälisenä datakeskuslokaationa ja suurteholaskennan osaamiskeskuksena. Toimialan osaaminen on Kajaanin sisältöehdotus myös Oulun yliopiston vetämään ArcticEDIH-valmistelukonsortioon. Urheilu- ja hyvinvointidata-analytiikan ohjelmalla toteutetaan uudella osa-alueella ekosysteemisopimuksen tavoitetta mittaustekniikan ja dataosaamisen yhdistämistä. Arctic Connect -hankkeet toimivat datakeskuslokaation houkuttelevuuden lisääjinä. Tavoitteena on lisäksi luoda uusia mannertenvälisiä tki-yhteistyöhankkeita tukemaan alueellisesti ja kansallisesti kasvavaa tieteellisen suurteholaskennan osaamista.

Painopistealueen keskeiset toimijat ovat:

- CSC - Tieteen tietotekniikan keskus Oy
- Kajaanin ammattikorkeakoulu KAMK
- Jyväskylän yliopisto, Vuokatin liikuntateknologian yksikkö
- Oulun yliopisto, Kajaanin yliopistokeskuksen mittaustekniikan yksikkö
- VTT MIKES/Kajaanin yksikkö
- CEMIS

4.2.1 Toimenpidekokonaisuus: Kainuun urheilu- ja hyvinvointidata-analytiikkaohjelma

Toimenpidekokonaisuudessa määritellään ja toteutetaan kansallinen data-allas ja sen käytön tuki urheilu- ja hyvinvointialueelle tukemaan sekä yrityksiä, tutkimusta ja julkista sektoria. Tavoitteena on luoda Kajaaniin ja Sotkamoon ainutlaatuinen kansallinen ja kansainvälisesti arvostettu urheilu- ja hyvinvointidatan osaamiskeskittymä, joka tarjoaa huippuosaamista urheilun ja hyvinvoinnin mittauksissa ja data-analytiikassa aina mittauksista datan analysointiin ja soveltamiseen mm. huippu-urheilun valmentamisessa, tutkimuksessa, koulutuksessa sekä uusissa kohdealueen trendeissä mukaan lukien e-urheilu ja exergaming (liikuntapelaami-

nen). Tällä varmistetaan, että Kajaanissa on myös vahva kansainvälisesti tunnustettu suurteholaskentaa hyödyntävä sovellusalue ja osaamisklusteri datakeskusinfrastruktuurin rinnalla. Vuoteen 2028 mennessä määritellään ja rakennetaan data-allas, määritetään säännöt data keräämiselle ja hyödyntämiselle, varmistetaan urheilu- ja hyvinvointidatan laajamittainen kerääminen altaaseen ja datan hyödyntäminen sekä yritys- että TKI-käytössä.

Vuosina 2021-2023 määritetään ja toteutetaan data-altaan tekninen rakenne, ja käyttöehdot ja -mallit sen hyödyntämiselle eri toimijoille (tutkimus, seurat ja organisaatiot, yritykset ja julkiset toimijat). Tämän jälkeen aloitetaan datan kerääminen eri lähteistä ja data-altaan käyttö. Yritysten tarpeet huomioidaan ja varmistetaan yrityspiloteilla, jotka aloitetaan heti määrittelytyön rinnalla.

Kaupungilla ja muilla paikallisilla toimijoilla on tahtotila rakentaa yhteistyötä ja verkostoa teemassa ”Kainuun urheilu- ja hyvinvointidata-analytiikkaohjelma”.

4.2.2 Toimenpidekokonaisuus: Tohtoriohjelma tukemaan suurteholaskennan osaaja-verkostoa

Toimenpidekokonaisuudessa suunnitellaan ja käynnistetään tohtoriohjelma yhteistyössä Oulun ja Jyväskylän yliopiston ja KAMKin kesken. Yrityslähtöiset ongelmat ratkaistaan opiskelijaryhmien sekä tohtoriopiskelijoiden kanssa. Tohtoriopiskelijat ovat kirjoilla yliopistoissa, tutkimuksen aiheet ovat Kainuun pk-yritysten syvällistä tutkimusta edellyttävät kohteet ja he tekevät väitöstyötänsä hankkeissa Kajaanissa.

Tohtoriohjelman tavoitteena on kehittää ekosysteemiä HPC- ja tekoälyosaamisen ympärille Kainuussa. Näin parannetaan mahdollisuuksia pk-yrityksille tohtoritasoisen tutkimuksen teettämiseen oman osaamisen kehittämiseksi ja liiketoimintaedun saavuttamiseksi. Yleisesti ohjelma luo osaamis pohjaa uusille innovaatioille, lisää alueen voimaa suoran EU-hankerahoituksen saamiseen, parantaa Kainuun osaamisprofiilia ja houkuttelevuutta sekä vahvistaa alueen tutkimus- ja kehitysympäristöjä.

Ensimmäisen jakson aikana 2021-2023 tavoitteena on koulutussisältöjen rakentaminen laajentamalla osaamis pohjaa, sekä kurssien markkinointi, käynnistäminen ja toteutus. Koulutussisällöt rakennetaan perustuen kartoitukseen ja selvitykseen pk-yritysten syvällisistä tutkimustarpeista. Tämän jälkeen tutkimusaiheet muokataan väitöstutkimusten tutkimussuunnitelmiksi. Väitöstutkijoiden rekrytointi toteutetaan yliopistojen tavanomaisten tohtorikoulujen hakujen yhteydessä.

5. Sopimuksen rahoitus

Valtio ja kaupunki yhdessä rahoittavat sopimuksen toteuttamista. Sopimusta rahoitetaan EU:n kestävän kaupunkikehittämisen rahoituksella vuosina 2021-2027 (EAKR, ESR ja soveltuvin osin JTF). Tätä ennen sopimusten toimeenpanon käynnistystä rahoitetaan kansallisesta alueellisesta kehittämisrahasta (AKKE-raha).

Kaupunkiseudun rahoituskehys sopimuksen mukaiseen toimintaan osoitetaan TEM:n alueellisisissa rahoitusjakopäätöksissä (AKKE-rahoitus ja EU:n kestävän kaupunkikehittämisen rahoitus) pohjautuen sopimusohjeissa (TEM 24.6.2020) määriteltyihin kriteereihin.

Kajaanin kaupunki ja Sotkamon kunta varaavat talousarvioihinsa 2021 ja taloussuunnitelmiinsa 2022 - 23 ekosysteemisopimuksen toteuttamiseen vuosittain tarvittavan kuntarahoituksen.

tuksen TEM:n alueellisissa rahoitusjakopäätöksissä määräytyvän kaupunkiseudun rahoituskehityksen mukaisesti. Sopimuksen muut yhteistyösopuudet päättävät hanke- ja toimenpidekohtaisesti omarahoituksestaan sopimuksen toteuttamiseen.

Ekosysteemisopimuksen kokonaisrahoituksessa sovelletaan ohjeellista jakosuhdetta, jossa paikallinen omarahoitusosuus (Kajaanin kaupunki ja muu julkinen rahoitus) on 40% ja EU:n kestävä kaupunkikehittämisen rahoituksen osuus 60% (EU ja valtio). Käynnistysvaiheen AKKE-rahoituksessa sovelletaan samaa rahoitussuhdetta. Mahdollisissa yliaalueellisissa teemaverkostoissa sovelletaan tästä poikkeavaa jakosuhdetta.

EU:n elpymis- ja palautumistukivälineen sisältämiä rahoitusvälineitä voidaan hyödyntää sopimuksen mukaisten kokonaisuuksien (kuten investoinnit) toteuttamiseen. Kajaanin kaupunki on tehnyt suunnitelman näiden välineiden mahdollisista käyttökohteista.

6. Toteutus ja seuranta

Kaupunkien kanssa solmittavat ekosysteemisopimukset yhdessä muodostavat EU:n alue- ja rakennepoliittikan ohjelman kestävä kaupunkikehittämistä koskevan kaupunkikehittämisen suunnitelman. Kunkin kaupunkiseudun sopimuksessa toteutettavien toimenpiteiden tulee olla kaupunkikehittämisen suunnitelman mukaisia. Toimeenpanossa noudatetaan lakia alueiden kehittämisestä ja alue- ja rakennepoliittikan toimeenpanosta ja rahoittamisesta. Hankkeiden tukikelpoisuuden arviointi perustuu Uudistuva- ja osaava Suomi 2021-2027 -ohjelman ohjelma-asiakirjaan.

Sopimuksen toteuttamista seurataan oheisen toimenpidesuunnitelman kautta, johon tässä vaiheessa on esimerkinomaisesti kirjattu suunnitteilla olevia hankeaihoita. Toimenpidesuunnitelmaa käytetään jatkossa myös sopimuksen tavoitteiden toteutumisen seurantaan. Sopimuksen toteutuksen myötä täsmentyvät toimenpiteet ja hankkeet kirjataan vastaavalla tavalla.

Ekosysteemisopimusta varten Kajaanin kaupunki perustaa johtoryhmän, jossa ovat edustettuina sopimuksen paikallinen pääosapuoli Kajaanin kaupunki, Sotkamon kunta ja CEMISin jäsenet sekä aluekehitysorganisaatiot Kainuun Liitto ja Kainuun ELY-keskus. Johtoryhmä vastaa sopimusta toteuttavien ja sopimuksessa mainittujen strategisten painopisteiden mukaisen hankkeiden ja toimenpiteiden valinnasta sekä tavoitteiden seurannasta.

Sopimukset solmineiden kaupunkien, työ- ja elinkeinoministeriön ja muiden sopimuksissa mukana olevien kansallisten toimijoiden välille perustetaan kansallinen ohjausryhmä, jonka tehtävänä on koordinoita ja seurata sopimusten toteuttamisen kokonaisuutta. Ohjausryhmän tarkoituksena on myös varmistaa hyvä vuorovaikutus kaupunkiseutujen kanssa tavoitteena sopimusten laadukas ja tuloksellinen toteuttaminen ja vertaiskehittäminen.

Sopimuksen sisältöjä (strategisia painopisteitä) voidaan tarpeiden mukaan ja osapuolten välillä yhteisesti tarkistaa sopimuskauden aikana sopimusasiakirjaa päivittämällä. Niin ikään, mikäli sopijaosapuolen edellytykset sopimuksen toteuttamiseen oleellisesti muuttuvat, sopimusta voidaan tarkistaa tai se voidaan purkaa sopijaosapuolen aloitteesta. Tarkistaminen ja purkamisilmoitus tehdään kirjallisesti.

Sopimus astuu voimaan molempien osapuolten allekirjoitettua sen ja päättyy 31.12.2027.

KAJAANIN KAUPUNGINHALLITUS

Jari Tolonen
Kaupunginjohtaja

Risto Hämäläinen
Kehitysjohtaja

SOTKAMON KUNNANHALLITUS

Mika Kilpeläinen
Kunnanjohtaja

NN
Talousjohtaja

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖ

Mika Lintilä
Elinkeinoministeri

LIITE: Alustava toimenpidesuunnitelma